

Gemeente Steenwijkerland
College van Burgemeester en Wethouders
t.a.v. mevrouw T. Jongman
cc Joke Wierbos en Marieke Cornel

ons kenmerk ASD/JD/20251113
behandeld door Janneke Dam
uw kenmerk
bijlagen

Steenwijk, 13 november 2025

Onderwerp advies inzake concept Beleidsplan Schuldhulpverlening
2026-2029

Geachte mevrouw Jongman, geacht college,

Voor u ligt het advies van de Adviesraad Sociaal Domein inzake bovengenoemd concept beleidsplan.

De Adviesraad Sociaal Domein heeft met interesse en genoegen van het concept beleidsplan kennisgenomen. Wij zijn zeer verheugd om te kunnen constateren dat de gemeente Steenwijkerland de schuldhulpverlening voor haar inwoners op een dergelijke voortschrijdende en deugdelijke wijze ingeregeld heeft. Onze complimenten daarvoor.

Hieronder vindt u een opsomming van onze vragen en opmerkingen naar aanleiding van het concept beleidsplan.

In het concept wordt naar het Uitvoeringsplan schuldhulpverlening verwezen. Mocht dit uitvoeringsplan inmiddels gereed zijn, ontvangen wij deze graag. Immers juist de vertaling van het beleid naar de uitvoering heeft invloed op (de beleving van) de inwoners van Steenwijkerland.

Op pagina 4 (paragraaf 2.2) wordt naar het Geldloket verwezen, waar alle inwoners voor hulp en doorverwijzing terecht kunnen. Dit roept bij ons de vraag op of deze een zogenaamde triage-functie heeft. Voor inwoners is het van belang dat er sprake is van één loket en één contactpersoon (regiehouder). Wordt deze rol vanuit het Geldloket ingeregeld of verwijst deze de inwoners alleen door? Daarnaast vragen wij ons af hoe dit voor de inwoners van de kleinere (plattelands)kernen ingeregeld is.

Op pagina 6 (paragraaf 3.1) missen wij de specifieke doelgroep jongeren van 18 tot 27 jaar, die al schulden hebben: is er specifieke aandacht voor deze doelgroep (dus niet uitsluitend vanuit preventief oogpunt)? Is er ook preventief aandacht voor deze groep, waarbij gedacht kan worden aan voorlichting voor wanneer een jongere 18 wordt of andere gerichte informatie? Het jongeren-perspectief fonds (JPF) wordt in het concept beleidsplan niet genoemd. Is Steenwijkerland daarbij aangesloten?

De groep werkende armen wordt steeds groter. Op welke wijze is er aandacht voor deze doelgroep, waarbij regelmatig onzichtbare armoede speelt? Is er aandacht voor armoedeval? Is er aandacht voor AOW-ers?

Op pagina 6 t/m 8 (paragraaf 3.2) zijn wij verheugd te lezen dat het belang van (de beschikbaarheid van) data wordt erkend. Data zijn immers een belangrijk hulpmiddel bij het monitoren, evalueren en eventueel bijsturen van het beleid.

Op pagina 9 (paragraaf 4.1) worden inwoners, die niet over een geldige verblijfsvergunning beschikken genoemd. Worden deze inwoners niet op het financiële vlak door de gemeente ondersteund? Is voor deze groep een andere vorm van ondersteuning ingeregeld/beschikbaar?

In de uitgangspunten missen wij het zogenaamde stress-sensitief werken. Daarnaast vragen wij ons af of er voor de inwoners ook ondersteuning door vrijwilligers, bijvoorbeeld vanuit Humanitas of Schuldhulpmaatje, ingezet wordt.

Op pagina 12 (paragraaf 5) en de pagina's 15 en 16 (paragrafen 6.2.1 en 6.2.3) wordt de ondersteuning bij het verzamelen van de benodigde informatie voor het traject genoemd. Door wie wordt dat gedaan? Wij missen partijen in de opsomming m.b.t. signalerings- en samenwerkingspartners partners, zoals: GGD, scholen, huisartsen, consultatiebureaus, sportverenigingen, kerken en de Voorzieningswijzer. Worden ook ervaringsdeskundigen ingezet of geraadpleegd?

Hoe wordt de doelgroep (beter) bereikt, rekening houdend met schaamte en (de verbetering van) een laagdrempelige toegang? Bij een laagdrempelige toegang is het helpend dat, zoals in het concept beleidsplan is opgenomen, de toegang vormvrij is. Er wordt gesteld, dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor het lezen van de ingekomen post. Dit kan op zichzelf al een probleem zijn, maar vooral wanneer het gaat om ingekomen digitale post. Er zijn veel inwoners, die niet of onvoldoende digitaal vaardig zijn of het geheel niet kunnen overzien. Daardoor wordt door hen dit soort 'post' in de praktijk nogal eens gemist. Wordt hierin voorzien of wordt hierbij ondersteuning geleverd danwel wordt daarin geadviseerd?

Is budgetbeheer uitsluitend voor inwoners die al dan niet bij de Kredietbank Nederland (KBNL) in de regeling zitten toegankelijk? Wordt er ook voor inwoners die budgetbeheer bij een andere/externe partij (willen) afnemen bijzondere bijstand verstrekt? Is het voor de toekomst een optie om een convenant met externe beschermingsbewindvoerders te sluiten? Om zo daarmee (werk)afspraken met de convenantpartners te kunnen maken en daarmee de kwaliteit te borgen?

Pagina 19 (paragraaf 6.4): wat als een inwoner geen nazorg wil?

Pagina 20 (paragraaf 6.4.2): waarom wordt er voor nazorg juist een termijn van zes maanden en niet van twaalf maanden gehanteerd? Onze zorg is dat inwoners binnen een korte termijn weer in hun oude patronen en gedrag terug kunnen vallen. Juist door deze periode te verlengen kun je dit vroegtijdig signaleren en bijsturen.

Pagina 21 (paragraaf 7.1): in hoeverre is het mogelijk om de Adviesraad Sociaal Domein in deze monitoring/data mee te nemen?

Pagina 21 (paragraaf 7.2): vindt deze kwaliteitstoetsing uitsluitend intern of ook extern plaats? In het concept wordt naar het Kwaliteitsplan Sociaal Domein verwezen. Wij zijn niet bekend met (de inhoud van) dit kwaliteitsplan en wij ontvangen deze daarom graag.

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

namens de Adviesraad Sociaal Domein Steenwijkerland



Bert Beltman, voorzitter

Adviesraad Sociaal Domein
t.a.v. Bert Beltman, voorzitter
Postbus 162
8330AD STEENWIJK

kenmerk ASD/JD/20251113
behandeld door Marieke Cornel
bijlagen 3

Steenwijk, 9 december 2025

Onderwerp Advies m.b.t. beleidsplan schuldhulpverlening

Geachte heer Beltman, geachte leden van de Adviesraad Sociaal Domein,

Op 13 november heeft de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) gereageerd op ons verzoek om advies over het conceptbeleidsplan Schuldhulpverlening. Wij spreken onze waardering uit voor de tijd en aandacht die u aan uw uitgebreide reactie heeft besteed.

Reactie op uw advies

Wij stellen uw positieve beoordeling van de wijze waarop schuldhulpverlening in de gemeente Steenwijkerland is georganiseerd zeer op prijs. In uw brief stelt u vragen over het conceptbeleidsplan, onze aanpak van schuldhulpverlening en armoede in bredere zin.

Wij zijn erg blij met de gestelde vragen. Het aantal en de inhoud ervan tonen uw betrokkenheid en benadrukken het belang dat u, evenals wij, aan dit onderwerp hecht. Uw vragen hebben ons gescherpt, het beleidsplan is verduidelijkt en aangevuld.

Vervolg

Onze antwoorden op de door u gestelde vragen vindt u in de bijlage van deze brief. Gezien het aantal en de inhoud van de vragen stellen wij voor om in de loop van 2026 aan te sluiten bij een van uw vergaderingen voor een verdiepende sessie over armoede en schulden. Tijdens deze bijeenkomst gaan wij graag dieper met u in op dit belangrijke thema.

Contact

Heeft u vragen of wilt u meer informatie? Dan kunt u contact opnemen met Marieke Cornel, telefoonnummer 14 0521 en e-mailadres info@steenwijkerland.nl. Wij zijn telefonisch bereikbaar van maandag tot en met donderdag van 8.30 tot 16.30 uur, en op vrijdag van 8.30 tot 12.30 uur.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,

Erik de Groot
Burgemeester

Beantwoording vragen Adviesraad Sociaal Domein

In het concept wordt naar het Uitvoeringsplan schuldhulpverlening verwezen. Mocht dit uitvoeringsplan inmiddels gereed zijn, ontvangen wij deze graag. Immers juist de vertaling van het beleid naar de uitvoering heeft invloed op (de beleving van) de inwoners van Steenwijkerland.

Het Uitvoeringsplan Schuldhulpverlening vindt u in de bijlage. De definitieve versie van dit plan is beschikbaar wanneer de gemeenteraad het Beleidsplan heeft aangenomen.

Op pagina 4 (paragraaf 2.2) wordt naar het Geldloket verwezen, waar alle inwoners voor hulp en doorverwijzing terecht kunnen. Dit roept bij ons de vraag op of deze een zogenaamde triage-functie heeft. Voor inwoners is het van belang dat er sprake is van één loket en één contactpersoon (regiehouder). Wordt deze rol vanuit het Geldloket ingeregeld of verwijst deze de inwoners alleen door?

Wij willen het Geldloket inzetten als centraal punt voor hulp bij geldzaken en triagepunt voor doorverwijzing naar verdere hulp. Vaak kan er direct hulp worden geboden. Als er structureel hulp nodig is verwijst het Geldloket warm door naar passende hulp, zoals naar schuldhulpverlening. Na de doorverwijzing wordt de schuldhulpverlener het vaste aanspreekpunt voor de inwoner.

Daarnaast vragen wij ons af hoe dit voor de inwoners van de kleinere (plattelands)kernen ingeregeld is.

We bedienen de kleinere kernen van onze gemeente met de Spreekuren Sociaal Domein. Onze informatiemedewerker is periodiek aanwezig in de kernen voor vragen over uitkering, toeslagen en regelingen. Daarnaast is de informatiemedewerker goed op de hoogte van de mogelijkheden tot hulpverlening die onze gemeente kan bieden, inclusief hulp bij geldzorgen en schuldhulpverlening. Indien nodig verwijst onze informatiemedewerker warm door.

Op pagina 6 (paragraaf 3.1) missen wij de specifieke doelgroep jongeren van 18 tot 27 jaar, die al schulden hebben: is er specifieke aandacht voor deze doelgroep (dus niet uitsluitend vanuit preventief oogpunt)?

Voor jongvolwassenen richten wij ons op bekendheid van het Geldloket en laagdrempelige toegang tot schuldhulpverlening. Wij onderzoeken hoe we communicatie over het Geldloket en schuldhulpverlening kunnen aanpassen om verschillende inwonersgroepen, waaronder jongvolwassenen, effectiever te bereiken.

Is er ook preventief aandacht voor deze groep, waarbij gedacht kan worden aan voorlichting voor wanneer een jongere 18 wordt of andere gerichte informatie?

In samenwerking met Sociaal Werk de Kop werken wij aan financiële educatie en preventie bij jongeren en jongvolwassenen, bijvoorbeeld in samenwerking met scholen.

Voor alle veranderingen die het worden van 18 jaar met zich meebrengt is aandacht vanuit de Rijksoverheid, scholen en Sociaal Werk de Kop. Naast deze aandacht ontwikkelen wij vanuit het Geldloket een kaart met informatie rondom geldzaken te versturen kort na de 18^e verjaardag.

Het jongerenperspectief fonds (JPF) wordt in het concept beleidsplan niet genoemd. Is Steenwijkerland daarbij aangesloten?

De gemeente Steenwijkerland is niet aangesloten bij het JPF. De doelgroep omvat op dit moment geen bijzonder groot deel van onze caseload, de aantallen lopen ook niet significant op. Wij kiezen ervoor schuldhulpverlening voor jongvolwassenen op dezelfde wijze uit te voeren als bij andere inwoners.

Wij werken vanuit de principes van Positieve Gezondheid, waarbij we in het begeleidingstraject aandacht hebben voor alle leefgebieden van betrokken jongvolwassene. We houden als gemeente zelf regie op de begeleiding en ingezette hulp, waarbij maatwerk voor iedere inwoner het uitgangspunt is.

De groep werkende armen wordt steeds groter. Op welke wijze is er aandacht voor deze doelgroep, waarbij regelmatig onzichtbare armoede speelt?

Van alle inwoners die wij helpen met een schuldregeling heeft 44% inkomen uit arbeid. Dat geeft ons het beeld dat wij deze doelgroep al goed in beeld hebben. Om dat zo te houden besteden we via werkgevers in Steenwijkerland aandacht aan deze doelgroep. Een werkgever kan immers een belangrijke doorverwijzer zijn bij (dreigende) financiële problemen. Daarnaast onderzoeken we hoe we met onze communicatie over het Geldloket en onze gemeentelijke regelingen en toeslagen deze doelgroep nog beter kunnen bereiken.

Is er aandacht voor armoedeval?

Er wordt aandacht besteed aan de armoedeval in het vervolg op het beleidsplan "Minimabeleid 2022-2025 Steenwijkerland". Dit beleidsplan wordt in 2026 vernieuwd.

Is er aandacht voor AOW'ers?

Het Geldloket is regelmatig aanwezig met een stand of een presentatie op verschillende bijeenkomsten en evenementen voor verschillende doelgroepen, waaronder voor ouderen. Zo is heeft het Geldloket in 2025 een presentatie gegeven bij de Protestants-Christelijke OuderenBond (PCOB) en zijn we aanwezig geweest bij de Blijf Mobiel Beurs. Verder zien we dat de Spreekuren Sociaal Domein van onze informatiemedewerker met name door ouderen goed wordt gevonden. Daarnaast wordt onderzocht hoe we communicatie over het Geldloket en schuldhulpverlening kunnen aanpassen om verschillende inwonersgroepen, waaronder ouderen, effectiever te bereiken.

Op pagina 6 t/m 8 (paragraaf 3.2) zijn wij verheugd te lezen dat het belang van (de beschikbaarheid van) data wordt erkend. Data zijn immers een belangrijk hulpmiddel bij het monitoren, evalueren en eventueel bijsturen van het beleid.

Op pagina 9 (paragraaf 4.1) worden inwoners, die niet over een geldige verblijfsvergunning beschikken genoemd. Worden deze inwoners niet op het financiële vlak door de gemeente ondersteund? Is voor deze groep een andere vorm van ondersteuning ingeregeld/beschikbaar?

Een persoon zonder geldige verblijfstitel is in feite geen inwoner van onze gemeente. De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening staat geen schuldhulpverlening toe voor deze doelgroep. Als er hulp wordt gevraagd, dan wordt betrokkene indien gewenst doorverwijzen naar een instantie die wel kan ondersteunen.

Er is ruimte voor maatwerk in uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld als er uitzicht is op een geldige status op korte termijn, of wanneer iemand zijn status tijdelijk verliest in afwachting van een verlengingsprocedure tijdens een lopend schuldhulpverleningstraject.

Het is belangrijk hierbij op te merken dat deze situatie zich nauwelijks voordoet in onze gemeente. Voor zover wij kunnen terugkijken zijn er geen voorbeelden bekend van afwijzing met de reden dat er geen geldige verblijfstitel is.

In de uitgangspunten missen wij het zogenaamde stress-sensitief werken.

Bedankt voor uw opmerking, stress-sensitief werken is toegevoegd aan de uitgangspunten in het beleidsplan, overeenkomstig aan onze huidige werkwijze.

Daarnaast vragen wij ons af of er voor de inwoners ook ondersteuning door vrijwilligers, bijvoorbeeld vanuit Humanitas of Schuldhulpmaatje, ingezet wordt.

Via Sociaal Werk de Kop worden vrijwilligers ingezet voor ondersteuning van inwoners. Het gaat hier om de Formulierenbrigade voor hulp bij invullen van formulieren en doen van aanvragen, en om vrijwilligers van 'In eigen hand', die ondersteuning bieden bij administratie. De komende beleidsperiode onderzoeken we hoe hulp vrijwilligers kan worden uitgebreid en nog effectiever kan worden ingezet.

Op pagina 12 (paragraaf 5) en de pagina's 15 en 16 (paragrafen 6.2.1 en 6.2.3) wordt de ondersteuning bij het verzamelen van de benodigde informatie voor het traject genoemd. Door wie wordt dat gedaan?

Als er een schuldhulpverleningstraject loopt dan onderzoekt de betrokken consulent schuldhulpverlening of een inwoner zelfstandig de benodigde informatie kan verzamelen. Lukt dat niet, dan worden de mogelijkheden voor hulp besproken met de inwoner; Bijvoorbeeld iemand uit de eigen omgeving, een vrijwilliger, de projectondersteuner schuldhulpverlening, of de schuldhulpverlener zelf. Het verbeteren van deze vaardigheden worden zijn onderdeel van de begeleiding naar financiële redzaamheid.

Wij missen partijen in de opsomming m.b.t. signalerings- en samenwerkingspartners partners, zoals: GGD, scholen, huisartsen, consultatiebureaus, sportverenigingen, kerken en de Voorzieningswijzer.

Bedankt voor uw opmerking, dit is toegevoegd aan het beleidsplan.

We zoeken voortdurend naar mogelijkheden om met dit soort partners samen te werken. Het gaat dan om het verstrekken van informatie, presentaties geven en netwerken.

Worden ook ervaringsdeskundigen ingezet of geraadpleegd?

Er zijn in het verleden gesprekken geweest met een ervaringsdeskundige over onze processen en communicatie. We gaan de komende beleidsperiode onderzoeken of en op welke manier ervaringsdeskundigen kunnen bijdragen aan onze preventie en schuldhulpverlening.

Hoe wordt de doelgroep (beter) bereikt, rekening houdend met schaamte en (de verbetering van) een laagdrempelige toegang? Bij een laagdrempelige toegang is het helpend dat, zoals in het concept beleidsplan is opgenomen, de toegang vormvrij is.

Door de wijze waarop wij het Geldloket promoten hopen we bij te dragen aan normaliseren van praten over geldzaken en hulp vragen bij geldzorgen. Wij houden toegang tot het Geldloket zo laagdrempelig mogelijk. Er is geen afspraak nodig en de spreekuren zijn op het kantoor van Sociaal Werk de Kop. Dat wordt door inwoners toegankelijker ervaren dan direct een afspraak moeten maken 'bij de gemeente' of 'voor schuldhulpverlening'.

Zoals u in het beleidsplan heeft kunnen lezen is de aanmelding voor schuldhulpverlening vormvrij. Ook vragen wij voor het eerste kennismakingsgesprek niet om allerlei informatie en documentatie mee te nemen, om geen onnodige drempels op te werpen.

Er wordt gesteld, dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor het lezen van de ingekomen post. Dit kan op zichzelf al een probleem zijn, maar vooral wanneer het gaat om ingekomen digitale post. Er zijn veel inwoners, die niet of onvoldoende digitaal vaardig zijn of het geheel niet kunnen overzien. Daardoor wordt door hen dit soort 'post' in de praktijk nogal eens gemist. Wordt hierin voorzien of wordt hierbij ondersteuning geleverd danwel wordt daarin geadviseerd?

Algemene hulp bij het lezen en begrip van (digitale) post is beschikbaar via het Geldloket. Er kan worden verwezen naar het Taalpunt bij de bibliotheek voor het verbeteren van basisvaardigheden.

De stelling in het beleidsplan dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor het openen en lezen van post heeft betrekking op situaties waarin budgetbeheer is ingezet. Dit is verduidelijkt in het beleidsplan. Indien nodig wordt er voor de inwoner hulp ingezet van de schuldhulpverlener, een ambulante begeleider of een andere persoon of instantie.

Vanaf het eerste gesprek is er aandacht voor het niveau van de basisvaardigheden van de betrokken inwoner. Ook digitale vaardigheden zijn onderdeel van de begeleiding naar financiële redzaamheid. Wij gebruiken daarbij de Plinkr-methode en we werken samen met het Taalpunt.

Is budgetbeheer uitsluitend voor inwoners die al dan niet bij de Kredietbank Nederland (KBNL) in de regeling zitten toegankelijk? Wordt er ook voor inwoners die budgetbeheer bij een andere/externe partij (willen) afnemen bijzondere bijstand verstrekt?

Wij bieden alleen bekostigd budgetbeheer dat wij zelf uitvoeren in samenwerking met KBNL. Er wordt geen bijzondere bijstand verstrekt voor extern budgetbeheer. Door deze werkwijze houden wij zelf regie op de schuldhulpverleningstrajecten van inwoners en daarmee op de kwaliteit daarvan. In uitzonderingsgevallen is maatwerk wel mogelijk.

Is het voor de toekomst een optie om een convenant met externe beschermingsbewindvoerders te sluiten? Om zo daarmee (werk)afspraken met de convenantpartners te kunnen maken en daarmee de kwaliteit te borgen?

Wij zien op dit moment geen noodzaak een convenant aan te gaan met beschermingsbewindvoerders. Wij vinden het van groot belang dat een inwoner vrij is in zijn keuze voor een bewindvoerder.

Controle op kwaliteit is belegd bij de betrokken rechtbank.

Daarnaast verlopen de samenwerkingen met verschillende bewindvoerders die bij onze inwoners betrokken zijn voorspoedig. Als wij van een inwoner een signaal krijgen dat hij ontevreden is over betrokken bewindvoerder, dan proberen wij te bemiddelen en indien nodig ondersteunen wij bij de overstap naar een andere bewindvoerder.

Pagina 19 (paragraaf 6.4): wat als een inwoner geen nazorg wil?

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) geeft geen mogelijkheden om aan begeleiding en nazorg een verplicht karakter te geven. Wij gaan met inwoner in gesprek waarom begeleiding of nazorg niet gewenst is. Op die manier hopen wij met de inwoner tot een passende oplossing te komen om de kans op recidive in ieder schuldhulpverleningstraject te minimaliseren.

Pagina 20 (paragraaf 6.4.2): waarom wordt er voor nazorg juist een termijn van zes maanden en niet van twaalf maanden gehanteerd? Onze zorg is dat inwoners binnen een korte termijn weer in hun oude patronen en gedrag terug kunnen vallen. Juist door deze periode te verlengen kun je dit vroegtijdig signaleren en bijsturen.

De praktijk heeft ons geleerd dat gedurende zes maanden contacthouden genoeg is om laagdrempelige toegang tot hulp bij terugval te faciliteren. Na de nazorgperiode van zes maanden start pas wanneer inwoner en consulent beide van mening zijn dat de inwoner weer financieel zelfstandig verder kan. Gedurende zes maanden houden wij het dossier open en nemen we een aantal keer contact op met betrokken inwoner. Indien nodig kan de nazorgperiode worden verlengd, of de hulp kan worden opgeschaald. Het dossier wordt pas gesloten na zes maanden als er geen hulpvraag meer is.

Daarna wordt nog eens zes maanden gecontroleerd op ontvangen meldingen van achterstanden via vroegsignalering. Bij een melding neemt de eerder betrokken consulent opnieuw contact op met de inwoner voor het doen van een hulpaanbod.

Pagina 21. (paragraaf 7.1): in hoeverre is het mogelijk om de Adviesraad Sociaal Domein in deze monitoring/data mee te nemen?

Wanneer u vragen heeft over de stand van zaken op het gebied van schuldhulpverlening in de gemeente Steenwijkerland dan horen wij dat graag. Wij voorzien u dan van de gevraagde cijfers met daarbij de nodige context en nuancering, zodat u een compleet beeld krijgt.

Pagina 21 (paragraaf 7.2): vindt deze kwaliteitstoetsing uitsluitend intern of ook extern plaats?

Onze externe samenwerkingspartner is KBNL. Wij hebben ieder kwartaal een overleg met KBNL waarbij de rapportage van het laatste kwartaal wordt besproken. Op deze manier sturen wij op kwaliteit binnen deze samenwerking.

In het concept wordt naar het Kwaliteitsplan Sociaal Domein verwezen. Wij zijn niet bekend met (de inhoud van) dit kwaliteitsplan en wij ontvangen deze daarom graag.

Het Kwaliteitsplan Sociaal Domein vindt u bijgevoegd. Het plan wordt jaarlijks vernieuwd.